

ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ISSN: 1308-9196 / e-ISSN:1308-7363

Yıl : 15 Sayı : 41 Ağustos 2022

Yayın Geliş Tarihi: 10.05.2022 Yayına Kabul Tarihi: 19.08.2022

DOI Numarası: <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1114622>

Makale Türü: Araştırma Makalesi/ Research Article

Atf/Citation: Sağiroğlu, C. (2022). Milliyetçilik ve Siyasal Şiddetin Araçsallaştırılması: Tamil Örneği. *Adiyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (41), 242-277.

MİLLİYETÇİLİK VE SİYASAL ŞİDDETİN ARAÇSALLAŞTIRILMASI: TAMİL ÖRNEĞİ

Canan SAĞIROĞLU*

Öz

Sömürge geçmişine sahip ülkelerin bağımsızlık süreçlerinde talep ettikleri siyasal değişiklikler, tarihsel gerçeklikleri doğrultusunda şekillenmektedir. Siyasi değişim talepleri, egemenlik aygıtlarının değişimi olarak yoğunlaşmış ve ağırlıklı olarak siyasi taleplere ulaşma konusunda ideolojiler belirleyici olmuştur. Taleplere ulaşmak için milliyetçilik önemli bir yere sahiptir. Milliyetçilik, modern nitelikleri olan ve talepleri karşılama kapasitesi bakımından da ideolojik olarak modernliği ile işlevsel unsurlar taşıyan bir kavramdır. Özellikle siyasal iktidar taleplerini gerçekleştirmek için kullanılan araçlardan biri milliyetçiliktir. Bir diğer araç ise, söz konusu ideoloji çerçevesinde tercih edilen uygulamaların hayata geçirilmesinde kullanılan siyasal şiddettir. Milliyetçilik ve siyasal şiddet, araçsal ilişkileri açısından, karşılıklı çıkar kümeleri oluşturan ve birbirini besleyen olgulardır. Bu olguların bir arada yaşandığı yerlerden biri Sri Lanka olmuştur. Çalışma, Sri Lanka'yı ulus devlet modeline yaklaştırmaya çalışan Sinhala etnisi ve kendine bağımsızlık sonrasında adada yer açmaya çalışan Tamil etnisinin siyasallaşma eğilimlerinde kullandıkları milliyetçiliği ve bunun araçsallaştırılması sonrasında ortaya çıkan siyasal şiddet olgularını araçsalci yaklaşım ile irdelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sri Lanka, Tamil, Sinhala, milliyetçilik, siyasal şiddet, etnik çatışmalar.

* Öğr. Gör. Dr., Adiyaman Üniversitesi Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü,
Adiyaman/Türkiye csagioglu@adiyaman.edu.tr

INSTRUMENTALIZATION OF NATIONALISM AND POLITICAL VIOLENCE: THE EXAMPLE OF TAMİL

Abstract

The political changes demanded by the countries with a colonial past in their independence processes are shaped in line with their historical realities. Demands for political change have intensified as the change of domination apparatuses and ideologies have been determinant in achieving political demands, and nationalism has an important place among them. Nationalism is a concept that has modern characteristics and carries functional elements with its ideological modernity in terms of its capacity to meet demands. Nationalism is one of the tools used especially to realize the demands for political power. Another tool is political violence, which is used to implement the practices preferred within the framework of the said ideology. In terms of their instrumental relations, nationalism and political violence are phenomena that form clusters of mutual interests and feed each other. Sri Lanka was one of the places where these phenomena were experienced together. The study aims to examine the nationalism used in the politicization tendencies of the Sinhala ethnicity and Tamil ethnicity trying to make room for itself on the island after independence, and the political violence that emerged after its instrumentalization, with an instrumentalist approach.

Keywords: Sri Lanka, Tamil, Sinhala, nationalism, political violence, ethnic conflicts.

1. GİRİŞ

Ülkelerin sömürge geçmişinden kurtulup kendilerine özgü bir alan yaratma gayreti ölçüsüz ve çoğu zaman şiddet barındıran süreçleri beraberinde getirmektedir. Sömürge geçmişinden kurtulan hemen her bölge/ülke için benzer süreçlerin yaşandığını ifade etmekle birlikte, bu süreçlerin söz konusu yerlerin tarihinden ve kimliğinden bağımsız olmadığını da göz önünde bulundurmak

gerekmektedir. Kültürel ve tarihsel farklılıklar, taraflar arasında olabilecek farklılıkların sebebi niteliğindedir. Bağımsızlaşma sürecini kendi tarihsel gerçekliğinin etkisi ve bu etkilerin sonuçları ışığında, yakın zamanda yaşayan yerlerden biri de Sri Lanka adasıdır. Sri Lanka'da bağımsızlık ve sonrasında ulus devlet olma sürecinde iki ayrı etnin baskın olmaya çalışması, sonrasında şiddetin de bir araç olarak kullanılmasına sebep olacak sorunlar doğurmuştur. Etnik çatışmanın kökeni sömürge sürecine dayanmaktadır. Adanın tarihi, sorunun kökenleri açısından dikkate değer veriler sunmaktadır.

Geçmişte Hindistan'ın Nadu bölgesinden İngilizlerce Sri Lanka'ya göç ettirilen ve orada etkin olmaları konusunda desteklenen Tamillerin, bağımsızlık sonrası etkinliklerini kaybetmeye başlamasını (Çınar, 2013: 321) çatışma sürecinin temeli olarak göstermek mümkündür. Sorunların siyasal şiddeti barındırması, tarafların artması ve sorunların uluslararası boyutlarının oluşmasıyla sonuçlanmıştır. Süreç içinde müzakere dönemleri gerçekleşmişse de Tamillerin talepleri ile Sinhalaların talepleri ortak zemine oturtulamamış ve 11 Eylül olaylarının sebep olduğu konjonktürün de etkisiyle süreç, çözüm için siyasal şiddet yolunu tercih eden Sinhalaların Tamilleri etkisiz hale getirmesiyle sonuçlanmış, 2009 yılında iç savaş sona ermiştir (Çınar, 2014: 41-45).

Çalışmanın konusu, Hindistan'ın İngiliz sömürgesi altında olduğu süre boyunca bugünkü Sri Lanka'da etkin olan Tamillere karşı, adanın bağımsızlığını kazanmasından sonra Sinhala etnisinin kendi etkinliğini arttıracak politikalar geliştirmesinin (Yalçın, 2016: 146-155) etnik farklılıklardan oluşan sorunların şiddet eylemleri içeren hareketlere nasıl dönüştüğüdür. Çalışmanın amacı şiddetin siyasallaşma ve araçsallaşma bağlamında nasıl kullanıldığını Tamil örneği ile ortaya koymaktır. Çalışma, Sri Lanka'da milliyetçiliğin araçsallaştırılması sonrasında siyasal şiddetin ortaya çıktığını savunmaktadır.

Çalışmada, öncelikle milliyetçiliğin araçsallaştırılmasında her iki taraf için dayanak olarak sunulan tarihsel arka plan incelenecektir. Ardından Tamil ve Sinhala etnisi arasındaki çatışmanın en önemli nedeni olarak ortaya çıkan uluslaşma süreçleri literatürdeki tartışmalar ve göstergeler ışında tartışılacaktır. Tamil ve Sinhala milliyetçiliğinin, ortaya çıkan siyasal şiddet ile bağlantısı ve sorunun siyasal boyut kazanması, araçsalcı yaklaşım ile irdelenecektir. Ayrıca, Tamil milliyetçiliğinin siyasal örgütlenmesi ve şiddeti kullanma biçimi bağlamında örgütsel organizasyon ve son olarak Tamil etnik sorununun uluslararası boyutu ve sorunun çözümüne ilişkin veriler aktarılacaktır.

2. SRİ LANKA'DA ETNİK AYRIŞMANIN TARİHİ VE SİYASAL BOYUTU

Uzun tarihinin yanı sıra etnik çeşitliliğe sahip olan Sri Lanka, bağımsızlığının ardından baskın olan iki etnin üstün gelme çabasının mücadele alanı olmuştur. Bu bölümde adada yaşanan etnik ayrışmanın kökeni üzerinde durulacaktır.

2.1 Sorunun Kökeni

Adadaki etnik ayrışmanın kökenine ilişkin bulguları 3 başlıkta toplamak mümkündür. Bunlar; tarihsel tematik bilgiler, dini inanışlar ve mitlerdir. Etnik sorunların tarihsel kökenine bakıldığında; Sinhala milliyetçi ideolojisinin temelini oluşturan birkaç farklı iddia ön plana çıkmaktadır. Bunlardan biri, Sinhalaların, Sri Lanka'ya Hindistan'ın kuzeyinden gelen ilk göçmenlerin kendi ataları olduğu, aryan ırk oldukları ve Sinhala dilinin Hint-Avrupa dilinin temelini oluşturduğu iddiasıdır (Stokke, 1998: 86; Perera, 2001:6). Tamiller ve Sinhalalar arasındaki yaygın tarihi referanslardan biri de geçmişteki Sinhala ve Tamil kralları Dutthagamani ve Elara arasındaki çatışmadır. İngilizler tarafından adaya gönderilen Tamiller tarih boyunca Sinhalalar tarafından işgalci olarak görülmüşlerdir (Çınar, 2013: 319). Adaya sürekli Tamil istilacılarının geldiğini ve

günümüzde ülkede yaşayanların da onların işgalci torunları olduğu ifade edilmektedir.

Etnik ayrışmanın ilişkin bir diğer başlık olan dini inanışlar konusundaki ayırım, Sri Lanka'da Sinhala toplumunun Budizm'e, Tamil topluluklarının ise Hinduizm'e inanmaları ve bu sebeple toplumlar arasında ayrışmanın ve sınıf benzeri yapıların oluşması temeline dayanmaktadır. Bu konuda Samaranayake'e göre, militan gruplarının sosyoekonomik durumları dikkate alındığında Sri Lanka'da sosyal tabakalaşma açısından kast sisteminin belirleyici gücü ön plana çıkmaktadır. Sinhala toplumu Tamillerin daha alt kastta yer aldıklarını ileri sürmektedirler. Sinhala toplumsal yapısındaki kast hiyerarşisinde Batgama ve Wahumpura isimindeki her iki kastta da Tamillerin, alt tabakalardan olan hizmet kastlarına ait olduğunu ifade edilmektedir (Samaranayake, 1997:110). Ayrıca inanışlar arasında faizciliğe bakış konusundaki fark, İngiliz hakimiyeti döneminde Tamillerin faizciliğe karşı olan Budist Sinhalalara karşı ekonomik anlamda güçlenmesi ile sonuçlanmıştır (Çınar, 2013:319). Burada, dini veriler kullanılarak sınıfsal ve ekonomik ayrışmanın temel gerekçelerinin oluşturulduğu görülmektedir.

Etnik soruna ilişkin bir diğer başlık olan mitlerdeki¹ şeytan düalizmi ve diğer unsurlar, Tamillere karşı Sinhala hegemonyasını ve şiddetini meşrulaştıran bir milliyetçi ideolojiye dönüştürülmüştür. Buna karşın benzer bir dönüştürme Tamiller için de söz konusudur. Tamiller, mitlerin çelişkili yorumlarını kendilerine uyarlamışlardır ki bunlar mevcut siyasi projelerin meşrulaştırılmasını amaçlayan geçmişin yeniden inşa edilmesinde aktif biçimde kullanılmaktadır (Eriksen,

---

¹ Önemli tarihsel figürlerden biri de Kral Vijana'dır. Sembolü aslan kraldır ve ülkenin bayrağında da bu sembol kullanılmaktadır. Eğer bir kişi Kral Vijana'nın kimliğinde Sinhala'da baba olarak kabul edilirse, o kişi Budha'nın ölüm gününde Sri Lanka içinde Aryan topluluğu kurma görevini alacaktır. Bu kişiye, Vijaya'nın ölümünden sonra toplumu koruma sorumluluğu verilir: Öncelikle Tamiller olmak üzere, yabancı işgalcilere karşı Sinhala toplumunu korumak. Bkz., (Bailey, 2007:1).

2004:170, Perera, 2001:6). Tamiller Budizm'i Hinduizm'in "yan ürünü" olarak kabul ederlerken Budistler de Tamilleri sömürge zamanlarında Hristiyanlığın etkisinde kalmış bir topluluk olarak görmektedir (Taras ve Ganguly, 2010: 179).

Tarihsel sürece genel olarak bakıldığında Tamil ve Sinhala etnileri arasındaki ayrışmayı derinleştiren dört başlıktan söz etmek mümkündür. Bu başlıklardan en önemlisi olan siyasal yapının, sonrasında gelen üç başlığın sebebi olduğu görülmektedir ki bunlar kötü liderler, sosyo ekonomik şikâyetler ve bölgesellik şeklinde devam etmektedir (Devotta, 2005: 143-144). Söz konusu sebeplerin yanı sıra bulunulan bölgenin etniler arasında farklı anlamlara sahip olmasından da söz etmek gerekmektedir. Tamiller buldukları bölgeyi 'tarihsel anavatan' olarak tanımlamaktadır (Coperahewa, 2009: 79). Tamil Elam terimi 1930'larda günümüzdeki anlamını karşılayacak şekilde 'Tamillere ait' olarak kullanılmış olsa da net olmamakla birlikte 1923 yılındaki ulusal kongrede Tamillerin yaşadığı bölge anlamında ve tarihteki Jaffa Krallığı'na atıf yaparak kullanılmıştır (Hellmann-Rajanayagam, 1990:114).

Ayrıca sömürge geçmişi de ayrışmayı beslemektedir. 1972 yılından önceki adı Seylan olan Sri Lanka, 1505-1948 yılları arasında sırasıyla Portekiz, Hollanda ve İngiltere gibi Avrupalı devletlerin sömürgesi olmuş bir adadır. Bailey'e göre, mevcut bölünmenin merkezi; adadaki Tamil Hindu azınlık ve Sinhala Budist çoğunluk arasında gibi görünürken, çatışma ortamının asıl pay sahipleri, sömürge dönemi boyunca kamu içinde kitlesel şiddet ve huzursuzluk gösteren Sinhala Budistleri ve Katolik Kilisesi üyeleridir. Bu gruplar, Sri Lanka'da mevcut Güney Asya topluluklarından ziyade, İngiliz hükümeti ve ilgili organları ile bağlantılı olarak kendi kimlik inşaları, eğitimdeki etki ve rolleri, dini ifadeleri üzerine kolonide bir yer edinmek için 19. yy sonları boyunca protestoyla meşgul olmuşlardır (Bailey, 2007: 16).

Eğitim ve kamu kurumlarında çalışma alışkanlıkları bakımından bir sömürge davranışı ortaya çıkmış ve bir etnik ya da dini azınlık öne çıkarılmıştır. Bailey'in aktardığına göre (2007: 15), 1915'te Sinhala ve Müslümanların oluşturduğu bir ayaklanma gerçekleştirilmiştir. Bu konu, eğitime verilen önemin artmasıyla sonuçlanabilecek ve Sri Lanka coğrafi alanında ulus ve vatan üzerine "ait" ve "sahip" in kim olduğu konusu daha sonraki çatışmalarda önemli bir role sahip olacaktır. 20. yüzyılın başlarında İngiltere tarafından Hindistan'ın güneyinden adaya yerleştirilen Hindistan Tamillerin sayısı toplam nüfusun yaklaşık %20'sini bulmuş ve bunun sonucunda Sri Lankalı Tamillerin yoksulluğu siyasi bir sorun haline gelmiştir (Grant, 2009: 54). Yine bu dönemde İngilizler Budist dinini marjinalleştirmiş ve özellikle kamuda işe alımlarda Tamilleri tercih etmiş, İngiliz sömürgesi altındaki Tamiller de kaynaklardan orantısız şekilde faydalanmışlardır (Devotta, 2005:148). Bağımsızlık sonrasında ortaya aitlik ve sahiplik çatışmalarının sebebi, Tamillerin bu etkinlik alanını yitirmesi olmuştur. Sri Lanka yönetiminin Sinhalaların lehine uygulamaya koyduğu politikalar Tamillerin hem kimliklerini hem de ekonomik güçlerini kaybetmeleriyle sonuçlanmıştır.

Brun (2008:402), Sri Lanka'da etnik boyutların oluşmasını iki başlıkta ele almaktadır. Bunlardan ilki, 1956 da Sinhala dilinin resmi dil olarak kabul edilmesinden sonra Tamil gençlerinin Sinhalalar ile arasındaki rekabetin artmış olması ve aynı zamanda kendilerini dışlanmış, haksızlığa uğramış ve ikinci sınıf vatandaş olarak sayılmış hissetmeleridir. Tarihsel olarak Sri Lanka adasındaki dil yapılarındaki farklılıklar net ayrımlar içermektedir (Coperahewa, 2009: 7-79). Çok dilli olan ülke ana dillerin çoğunluğu ile bölünmüş ve dil bireysel kimliğin önemli bir anlamı olarak gerçekleşmiştir. Sinhalese dili %74, Tamil dili ise %13 oranında temsil edilen dillerdir. Sri Lanka'daki etnik çatışmaların kökeninde İngiltere'den bağımsızlığını kazandıktan sonra 1950'lerde Sinhala dilinin resmi dil olarak seçilmesi yer almaktadır. (Coperahewa, 2009: 72). Bir diğeri ise çalışma koşullarında ortaya çıkan ayrımcı uygulamalardır ki buna Tamillerin

aleyhine değişen koşullar demek daha doğru bir ifade olacaktır. Sri Lanka bağımsızlığını kazandıktan sonra kamu sektöründeki Sinhalalar çok daha kolay iş bulurlarken Tamiller bu fırsatlardan daha az yararlanmışlar ve bu durum ülkenin Sinhalalaşmasıyla sonuçlanmıştır (Brun, 2008:402).

Milliyetçilik, ahlâkî yaptırımlardan yola çıkarak sergilenen bazı davranışlar - ulusal arınma ideolojileri ve yabancı düşmanlığı gibi- vasıtasıyla bir ulusa aşırı sadakatle özdeşleştirilen bir hal almış (Calhoun, 2007:8) ve bu durum Tamiller için ayrışma ve yabancılaşma duygusunun yükselmesiyle sonuçlanmıştır. 1956-1977 yılları, yabancılaşmadan ayrımcılığa doğru giden süreç niteliğindedir. Sinhala-Budist kültürünü öne çıkarma ve Budizm'in devletin resmi dini olarak tanınması, temel kırılma noktasını yaratmıştır. Sri Lanka 1960'larda sadece zihinsel olarak değil fiziksel olarak da sindirme politikaları uygulamış, Tamillerin şiddet içermeyen gösterilerini dahi sert biçimde bastırmıştır (Nithyanandam, 2000: 290-300).

1881 yılı ile 1981 yılları arasında Sri Lanka nüfusu 2,76 milyondan 15 milyona yükselmiştir. 1981 yılında yapılan nüfus sayımında Sri Lanka'da yaşayanların %74 Sinhala, %13'si Tamil, %6'sı Hindu Tamil ve kalanı Müslümanlar ve diğer azınlıklardan oluşmaktadır (Samaranayake, 1997: 103-108). 1978 yılında kabul edilen yeni anayasa ile birlikte Başkanlık sistemine geçen Sri Lanka günümüzde 9 tane idari bölgeden oluşmakta ve bu bölgelerde etnik bölgeler olarak ayrışmayı kolaylaştırmaktadır. İdari bölgelerin etnik nüfusların yoğunluğuna göre belirlendiği görülmektedir.

2.2 Milliyetçilik ve Siyasal Şiddetin Araçsallaştırılması

Millet, genel olarak modern dönemin hâkim kültürel ve siyasal birimi olarak görüldüğünden (Hutchinson, 2008: 65) milletin ve onunla bağıntılı her şeyin temel karakteristiği, modernliğidir (Hobsbawn, 1995: 29). "Millet; kolektif bir

farkındalık halini ifade ederken, milliyetçilik bu farkındalığın siyasal izdüşümünü teşkil eden ve etno kültürel ile siyasal alanların birbirleriyle örtüşmesini öngören bir ideolojidir” (Yalçiner, 2014:195). Leca'nın sınıflandırmasına göre ise milliyetçiliğin iki yönü vardır. İlki verili bir 'kültür' adına yapılan egemenlik mücadelesinin aracı olduğunda dışlayıcı ve 'bütüncü' bir yön; ikincisi ise ulus devleti oluşturan ve var eden 'irade'nin hareketi adına yurttaşlığı meşrulaştırdığına 'bireyci' ve dışlayıcı değil, dahil edici bir yöndür (Leca, 1998: 16). Ancak Gellner (1992:101-103) irade ve kültürü önemli iki kavram olarak değerlendirirse de bu iki kavramının birçok başka şeyin temeli olması nedeniyle ulus kavramını ortaya çıkarabilecek bir temel oluşturmadığını söylemektedir. Bu noktada Delanno'i'e göre (1998: 16) milliyetçilik çoğunlukla, dinlerin dinsel bilgi gibi bazı özelliklerini taşıyan bir ideolojidir. Her şeyden önce bir seferber etme ve meşrulaştırma aracıdır, aynı zamanda kişisel ve kolektif mutluluğa dair bazı unsurlar taşımaktadır. Genel bir ifade kullanılacak olursa; milliyetçiliğin bir seferber etme ve meşrulaştırma aracı, aynı zamanda kişisel ve kolektif mutluluğa dair bazı unsurlar taşıdığını söylemek mümkündür.

Söylemin üretimi ve çeşitlenmesi, milliyetçilik söyleminin milli sınırları aşan, uluslararası alanda değişip dönüşmesine rağmen, dolaşımına olanak sağlayan bir biçime bürünmesi ve de ortaya çıktığı Avrupa coğrafyasının sınırlarını aşarak farklı kültürlere de etki etmesi sonucunu beraberinde getirmiştir (Yıldırım, 2015: 21). Sabit veriler olarak kabul edilen coğrafya, tarih, nüfus, kültür ve kültürel kimlikler kendiliğinden bir anlam alanı yaratmaktadır. Bu verilerin insanların yaşayış şekillerine ve bilinçlerine çok mühim etkileri olmakta, bunun yansıması olarak insanlar etken değil bu verilerle birlikte edilgen konuma yerleşmektedir. Bu noktada milliyetçilik kavramının ve özelde Tamil milliyetçiliğinin gösterdiği tutum tek çıkışlı veya tek sebepli değildir. Birçok veri sebep/sonuç olarak kullanılmıştır. Bu bağlamda Tamil milliyetçiliğinin açıklanması için kullanılacak açıklama araçsalci yaklaşım olarak ortaya çıkmaktadır.

Milliyetçilik konusu üzerine farklı yaklaşımlar vardır. Temel kuramsal yaklaşımları ise dört ana madde halinde incelemek mümkündür. Bunlar; primordialist, modernist, etnosembolcü ve araçsalcı yaklaşımdır. Primordialist yaklaşım milliyetçilikten önce milletlerin var olduğuna inanırken, modernist yaklaşım milletlerden önce milliyetçiliğin var olduğu savına dayanmaktadır. Etnosembolcü yaklaşım etnik geçmişe ağırlık verirken, araçsalcı yaklaşım ise etnik kimlik ve milliyetçiliğin doğuşunda seçkinlerin ve sembol manipülasyonlarının rolünü incelemeye ağırlık vermiştir (Sarıkaya Güler vd., 2019: 1279-1285). Araçsalcı yaklaşım; etnisitenin sosyolojik koşullarla inşa ettiği bir yapı olduğunu ve bir takım siyasal amaçlara ulaşmak isteyen siyasal elitlerin bireyleri harekete geçirmede kullandıkları bir araç olduğunu iddia eder (Kurubaş, 2008a: 14). Araçsalcıların etnisiteyi toplumun seçkinlerinin kendi amaçları uğruna yönlendirdiği, şartlara bağlı olarak yaratılan, değişen ya da değiştirilen ve bastırılan bir toplumsal kategori olarak (Aktürk, 2006: 26) değerlendirdiğini belirtmek gerekmektedir. Güncel haliyle Tamil milliyetçiliği araçsalcı yaklaşıma uygun özellikler sunmaktadır.

Milliyetçiliğin modern zamanın bir ürünü olması ve ideolojik nitelikleri konunun araçsalcı yaklaşımlar ekseninde tanımlanma gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu temelde Roger'e göre (2008: 82), milliyetçilik devlet karşısında konum edinmeye ve yerleşik kurumsal düzeni yeniden düzenlenmesini talep etmeye izin veren bir araçtır. Aynı zamanda milliyetçilik kendilerini siyasi olarak engellenmiş bulan ve bu duruma çare bulmak isteyen belli grupların olgusu; bir siyasal talebin taşıyıcısıdır. Sri Lanka'da etnik sorunun çözümünde kullanılan araç siyasal şiddettir ancak söz konusunu etnik sorunu ortaya çıkaran unsur milliyetçiliktir. Dolayısıyla, sorunun her iki taraf için çözümsüz olmasının sebebi olarak milliyetçiliğin araçsallaştırılmasından bahsetmek mümkündür.

Siyasal şiddet kavramı ise üzerinde tartışmaların olduğu bir diğer kavramdır. Yapılmaya çalışılan tanımlamalarda da görüleceği gibi siyasal şiddet 'terörizm' kavramıyla aynı anlamda kullanılmaktadır. Alexander (2004: 50), siyasal şiddet kavramının altını şu şekilde çizmektedir: Terörizm bireyler, ulus altı gruplar veya devletler tarafından siyasal, sosyal ve ekonomik hedeflere ulaşmak amacıyla hedef toplumda saldırılan veya tehdit edilen kurbanlardan daha geniş bir etki alanı içinde bunaltıcı, karşı konulamaz bir korku yaratmak niyetiyle gerçekleştirilen şiddet eylemidir. Terörizm kavramındaki devrimci içerik 1960'larda ve 1970'lerde devam etmekle birlikte etnik ayrımcı ve milliyetçi hareketlerin dışında, tamamıyla harekete geçirilmiş ideolojik örgütler kadar yeni sömürgeci yapıyla içeriği genişletilmiştir. 1980'lerde temel anlayış şekli [iktidara karşı şiddeti çözüm yolu olarak sunan anlayış] devam eden terörizm, kısa bir süre daha az belirgin bir fenomen olarak kullanılmış, batının diğer toplumları istikrarsızlaştırma yolu olarak küresel bir komplo gibi görülmüştür (Hoffman, 2006: 16-20).

Kavramın yeniden gündeme gelmesi, tartışılması ve yeni bakış açılarıyla tanımlanmaya çalışılması ise Amerika'da gerçekleşen 11 Eylül saldırıları sonrasına tekabül etmektedir. Çalışmalar hala terörizmin ortak bir tanımının olmadığını göstermekle birlikte, yapılan tanımlamalarda ortak olarak kullanılan ideoloji, örgütlenme ve şiddet unsurlarına rastlandığı görülmektedir (Salman, 2021: 40-43).

20. yy. milliyetçiliği uluslararası sistemde yaygın bir ideoloji haline gelmiştir. İdeoloji olarak milliyetçiliğin ön planda olduğu ve örgütlenme ve şiddet unsurlarının da yer aldığı Sri Lanka, araçsalcı yaklaşıma uygun bir örnek olmaktadır. Milliyetçilik ve onun üzerinden bir inşa edici/yıkıcı kültür ortaya çıkarırken, iktidar içeriği beslendiğinde araçsalcı nitelikler devreye girmektedir. Tamil sorunu, bir devlet kurma talebi noktasında milliyetçiliğin niteliği

bakımından araçsal bir bakış açısına doğru evrilmiştir. Bir örgüt kurarak örgütsel mücadeleye girmeleri ve bu noktada bir talepler listesi oluşturmaları milliyetçilik ile kazanılmış bağlılıklarından kaynaklandığını, kurdukları örgütün kendisi için siyasal şiddet yolunu seçmesi ile milliyetçiliğin modern iklimini ve araçsallığını da tercih etmiş olduklarını göstermektedir.

2.3 Ulus Devlet Olma Sürecinde Sinhala Ve Tamil Etnisiteleri

Ulus devletleşme süreci, içinde farklı etnik grupları barındıran hemen her ülke için sancılı ve çatışmaların kaçınılmaz olduğu bir süreç olmuştur. Taras ve Ganguly (2010:7-13) etnik çatışmaların çıkış nedenlerini; modernizasyon, çok etnili yapılar ve demokratik istikrarsızlık, kaynak rekabeti, Soğuk Savaş ve sonrasındaki gelişmeler olarak sıralamaktadır. Etnik sorunların ortaya çıkmasında kaynak kullanımının adaletsizliği ve görece mahrumiyet algısı (Taras ve Ganguly, 2010: 13) kullanılmaktadır ve bu noktada Batı'nın ötesine geçildiğinde, etniyi siyasi arenaya sürmek için açıkça modern çağa özgün olan bir zorlama yapıldığı görülmektedir (Calhoun, 2007: 78). Özellikle ekonomik durum, bağımsızlık sonrası dönemi anlatmak ve anlamak için önemli veriler sunmaktadır. Bu noktada yeni oluşturulmaya çalışılan kurumların ve kaynakların eşitsiz dağılımı, etnik sorunların ana kaynağını oluşturma ve boyutunu belirleme açısından önemlidir.

Ulus devletin temel bir etnik çekirdeğe ihtiyaç duyması bakımından, siyasi bir proje olarak uluslaşma refleksi devreye girmektedir. Ulus ise kavramlaşma noktasında farklılıklar göstermektedir. Horkheimer'a göre (2010: 66) ulus otoritesini vahiyden değil, akıldan alır; akıl burada doğuştan gelen ya da spekülasyonla geliştirilen temel kavrayışların toplamı olarak alınmaktadır. Anderson'a göre (2015: 20) ulus hayal edilmiş bir topluluktur ve kendisine aynı zamanda hem egemenlik hem de sınırlılık içkin olacak şekilde hayal edilmiş bir

cemaattir. Calhoun ise ulusun birleştirici özelliğine vurgu yapmaktadır. ‘Ulus’, ‘ulusal’, ‘milliyet’, ‘ulus-devlet’ ve ‘ulusal çıkar’ gibi terimlerin kullanımı, birçok durumda birbirinden ayrı düşecek olan birçok hareket, ideoloji, politika ve çatışmanın bir araya gelmesini sağlamaktadır (Calhoun, 2007: 30). Ulus-devlet projesi gerçek anlamda dönüştürücüdür, devlet-toplum yapılanmalarını yıkıp, yeniden yapılandırmayı hedeflemiştir (Erbaş, 2008: 222)

Ulus inşasının kendi kazananı ve kaybedeni olacağı gibi, kazananlar devlet ve ulus kavramlarıyla kendini tanımlayan sadık çalışanlara gereksinim duymakta ve kuruluş sürecinde nüfusu ulus olma yolunda politize etmektedir (Hippler, 2007: 14-17). Bu noktada ulus olmayı kolaylaştıran bir unsur olarak nüfus ölçeğini de vurgulamak gerekmektedir. Kitlesele olarak daha fazla olan nüfusun azınlıkta kalan nüfusa göre daha hızlı ve tartışmasız bir uluslaşma süreci geçirmesi daha kolaylaşmaktadır. Temelde zaten ilk anda var olan bir farklılığın, bağlılık yaratan verili bilginin yarattığı; kendisi ve öteki kavramları açısından bir benzeşmeme hali taraflar açısından belirginleşmiştir.

Bailey’e göre (2007: 16) Sinhala ulusal miti *Mahavamsa*²’da ifade bulur, sosyal davranışlardaki değişime, mevcut sömürge döneminden olan diğer topluluklarla etkileşime kadar Sinhalalar üzerinde derin bir etkiye sahip olmuştur. *Mahavamsa*’da var olan ulusal mitin Sri Lanka’ya ilk gelişi kronolojik olarak 6. yüzyıldır ve *Kral Vijaya* ve *Dutthagamani*’nin eylemleri gelecek nesillerin görevi ve reçetesi olmuştur. Budizm’in yerel ırklar ile ilgili kullandığı literatürün merkezine etnik-tarihsel bilgileri kaydettiği görülen metinler ile birleştirildiğinde, yerel *Theravada Budizmi* oluşmuş, Hint-Aryan Sinhala dili ve Sinhala Aryan etnisitesinin birikimi ile Sinhala ulusal kimliği soy çizgilerini aşarak oluşmuştur. Beraberindeki bu geçiş, bütün olarak Sri Lanka adasını içeren Budist *Sangha*³

² 5. yy’da yazılmış yazılı mitler ve efsaneler barındıran metindir.

³ Keşiflerin/Budist rahiplerin topluluklarına verilen isimdir.

fikrini getirmiştir. Uluslaşma sürecinde *Bhikkhus* (Budist rahiplerin) etkinliği bu anlamda kritik önemdedir.

Swabhasha Hareketi, İngilizce'nin yerine hükümetin tek resmi dilinin Sinhala dilinin olması üzerinden bağımsızlık sonrası -halkın dil hareketi- ulusal dil tercihi ve dil hakları üzerine kurulmuştur. *Bhikkhus*'lar tarafından desteklenmiştir ve Sinhala siyasal partileri tarafından tarihten ilham alan ve atalarından miras kalan topraklara ait bir başarı olarak sunulmuşlardır. *Soulbury* Komisyonu ile bağımsızlık sonrası kurumsal yapıların inşası üzerine odaklanılmış, talepler iletilmiş; talepler ülkenin yönetiminde ve temsilinde %50-%50 formüle edilmiştir. Bu formüle göre Sri Lanka'daki Tamiller ve diğer azınlıklar parlamento da %50 ile temsil edilecek diğer taraftan Sinhala etnisi ise kalan %50 ile parlamentoda temsil edilecektir (Taras ve Ganguly, 2010: 180-181). Bu gelişme etnik çatışmalara zemin hazırlamış, bağımsız Sri Lanka'nın ilk başbakanı D.S. Senanayake liderliğindeki temsili United National Party (UNP), uluslaşma hamleleri olarak 1948 yılında Seylan Vatandaşlık Yasası, 1949'da Hintli ve Pakistanlı Yerleşimci Yasası ve Parlamenter Seçimler Yasasını onaylamıştır. 1956 yılında yasallaştırılmış Resmi Dil Yasası ise temel kırılmalardan biri olarak değerlendirilebilir. Bu gelişmelerin sonucu olarak 1960-1970 arasında, siyasi partiler içindeki gelişmeler yeni sınıfların ve yabancılaşmanın oluşmasına neden olurken, (Janatha Vimukthi Peramun-Halkın Özgürlük Cephesi) (JVP) ve Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE) gibi radikal örgütlerin oluşmasında da önemli rol oynamıştır (Samaranayake, 1997:106; Hensman, 2015: 274). Tamillerin rahatsızlıkları ve ayaklanmaları eş zamanlı olarak toplumun diğer kesimlerinde de huzursuzluğa ve Sinhala ve Tamil gençleri arasında etnik sürtüşmelerin doğmasına sebep olmuştur.

Tamil etnisi için uluslaşma ihtimalinin boyutları ise farklı parametreler üzerine kurulmuştur. Dünya genelinde ulus-devlet sisteminde devletlerin bünyelerinde

çok sayıda ulus-devletin etnisitesinden olmayan farklı etnik gruplar vardır. Somersan'ın bu konudaki tespiti dikkate değerdir. Ulus kavramı, devlet ve resmi bakış açısından, genellikle bir etnik grupla özdeşleştirilir, oysa dünyadaki tüm etnik gruplardan sadece %4'ü birer ulus-devlete sahiptir. Etnik grupların %96'sının ise kendine özgü bir devleti yoktur (Somersan, 2004: 4-5).

Kurubaş'a göre (2008: 22-23), ulus devletin egemenlik nosyonu kutsal araçlardan kurumsallaşmaya doğru eğilim gösterir ve askeri yapılaşma, eğitimde ve dilde tek biçimlik, siyasal birliğin ve katılımcılığın teşviki gibi unsurlar kurumsallaşmaya çalışan ulus-devlet sisteminin parametreleridir. Roger'e göre (2008: 178), milliyetçi perspektiflerin farklılık göstermesi, tek bir formülün bölgenin gerçeklerine daha çok ya da daha az uyumlu olmasıyla değil, milliyetçilerin yaratıcı yetenekleriyle açıklanır. Calhoun'a göre (2007: 68) milliyetçilik, daha önceden var olan kimlik ve geleneklerden kaynağını alır, etnik kimliklerde temel değişiklikler yapar ve kültürel miraslara yeni anlamlar katarken, modern ulus oluşumunun yalnızca bir cephesi olarak etni-sitenin, Eriksen'in (2004: 18) milliyetçilik tanımına göre arasındaki ayrım milliyetçiliğin tanım açısından devlet ile olan ilişkisidir. Bir etninin uluslaşma çabaları direnç noktalarına dönüşmüştür.

Leca (1998:16) için, din, dil, toprak, hepsi bir işaret olarak temsil edilebilir; ama hiçbiri tek başına şu ya da bu şekilde bir ulusun kökünü oluşturamaz iken, bu bağlamda Tamil milliyetçiliği açısından uluslaşma konusunun herhangi bir etni-siteden farklı olarak siyasal şiddeti benimsemiş olması ve eylemlerini siyasal şiddetin amaçları dâhilinde uygulaması, sorunu uluslaşma sorununa dayandırmıştır. Psikolojik bütünlük şartı ile birlikte, dil ile başlamış, dini duyguların tahrifi ile devam etmiş ancak uluslaşma açısından temel bağlayıcı unsurun bir toprak veya teritoryal zorunluluğun olması noktasında tıkanıp kalmıştır. Siyasal şiddeti benimsemiş bir örgütün göreceli temsili ile ilgili yaşanan

son, yakın bir zamanda böyle bir ihtimalin yaşanma ihtimalini ortadan kaldırmaktadır.

Nithiyandam'ın (2000: 304) da belirttiği gibi, Sri Lanka'da ulus-devlet oluşumu, iç farklılıkları geçersiz kılma, toprakların tamamında hakimiyet kurmaya konsantre olmuş ve bunu da başarmıştır. Bu Calhoun'un (2007:7) üzerinde durduğu, bir ulusun üstünlüğünü savunan siyasi ve kültürel ideolojilerin, genellikle akımlarla ve devlet politikalarıyla özdeşleştirilmiş halidir. Ayrıca burada Kurubaş'ın (2008: 19-53) işaret ettiği, ulus inşasının temel ideolojisi olan milliyetçiliğin 'çelişkili çifte karakteri'ne ve işlevine dikkat etmek gerekir ki milliyetçilik hem kurulu ulus-devletin ideolojisi (birleştirici), hem de ulus-devlet kurmak isteyen etnik grupların ideolojisi (parçalayıcı) olarak çift taraflı beslenen bir olgudur. Sri Lanka'daki Tamil milliyetçiliğinin, haklarından mahrum bırakılma ve marjinalleştirilme politikalarına karşı tepkisel ve savunmacı nitelik gösterdiğini söylemek mümkündür (Vaitheespara, 2006: 439).

3. TAMİL ETNİSİNİN SİYASALLAŞMASI

Samaranayake'ye göre (1997:101), Sri Lanka'da siyasal şiddet hareketlerinin nedenleri, siyasal ve ekonomik gelişmelerin yanı sıra sosyal hareketlilik ile de incelenmelidir. Öyle ki kitle iletişiminin, okuryazarlığın, tarım dışı mesleklerin ve eğitimin yaygınlaşması, kentleşmenin ve nüfusun artması da sosyal hareketlilik olarak nitelenmektedir. Sinhala bölgelerinde Tamillere yönelik fiziksel şiddet ve baskı Tamil bölgelerine doğru göçler yaratmış, 1983 yılından sonra büyük ölçekli bir etnik şiddet başlamış, bu durum Tamil gençlerinin militanlaşmasına ve şiddetin katlanarak büyümesine neden olmuştur (Nithiyandam, 2000:301-302).

1880-1930 yılları arasında sınıf temelli ideolojiler baskın olmuş, çok etnili işçi sınıfı etnik gerilimlerin üstesinden gelmiştir ancak o süreçte dünyanın genelinde

olan ekonomik buhran özellikle Sinhala işçileri üzerinde milliyetçi duyguların körüklenmesine neden olmuştur (Stokke, 1998: 92). 20. yüzyılın başından itibaren anayasal reform ve temsil konusunda tartışmalar yaşanmaya başlamıştır. Sinhala ve Tamil toplumunun kanaat önderleri 1919 yılında Seylan Ulusal Kongresinde bir araya gelmişlerdir. 1920-1948 arasındaki anayasal reformlar ile aşamalı olarak gerçekleştirilen bölgesel temsil anlayışı, etnik kimliklerin siyasallaşmasına katkıda bulunmuştur (Stokke, 1998: 92). Ancak sömürge döneminin Yaşam Konseyi etnik temsile dayanmıştır. Adadaki sömürge döneminde İngiltere'nin uygulamış olduğu Westminster sistemi ile Tamiller 1921 yılından bu yana parlamentoda temsil edilmeye başlanmıştır. Bu süreç Tamillerin siyasallaşan bir etni olması sürecinin başlangıcını oluşturmaktadır.

1944 yılında kurulmuş olan All Ceylon Tamil Congress (ACTC), 1948'de bağımsızlığın kazanılmasıyla birlikte UNP partisi ile ittifak kurmuştur. Bu tavır siyasal bir proje olarak ve ülkenin bağımsızlık sonrasında yeniden inşa sürecine dâhil olma isteği olarak yorumlanabilir. ACTC politikalarından rahatsız olarak ayrılanlar tarafından Federal Party (FP) kurulmuştur. FP sistemin gözden geçirilmesini talep etmiş ve ardından FP'nin de içerisinde bulunduğu siyasi bir birleşme ile Tamil United Liberation Front-Tamil Birleşik Kurtuluş Cephesi (TULF) adındaki parti oluşmuştur. TULF bağımsız bir Tamil Elam devleti talebiyle kurulmuştur. (Stokke, 1998: 98-100)

Adanın tamamında bağımsızlık sonrası bir canlanma, inşa süreci ve siyasallaşma çabası görülmektedir. Stokke (1998: 92), bu süreci şöyle sınıflandırmaktadır: 1948-1956 yılları arasında etni-siteden ziyade sınıf temelli siyasal seferberlik süreci, 1956-1977 yılları arasında demokratik sosyalizm krizlerinin ortaya çıkması ve birikmesidir. Bu süreç, Sinhala ve Tamil etnik toplulukların ittifak krizlerinin ortaya çıktığı ve yasalaştığı, Sinhala siyasal baskınlığının büyüdüğü, Tamil siyasal milliyetçiliğinin radikalleştiği dönemdir. 1977-1983 yılları

arasındaki üçüncü dönemde ise, ekonomik liberalleşme ile hükümet ve etnik sınıf ittifaklarının göreceli ihmal edildiği, artan Tamil milliyetçiliği ve şiddet olaylarının yaşandığı süreç olmuştur.

3.1 Tamil Milliyetçiliği ve Siyasal Şiddet

1970'lerde başlayan siyasal şiddet, 3 farklı hareketin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bunlar sırasıyla; Nisan 1971 ayaklanması⁴, 1983 ayaklanması⁵ ve 1987-1989 ayaklanması⁶ olarak sınıflandırılabilir. 1987 yılında başlayan ayaklanmalar adadaki Hindistan Barışı Koruma Gücü ile ilişkilendirilmiş ve bu durum sonucunda barış gücü anlaşması iptal edilmiş, seçimlerden yeni çıkan hükümet siyasi olarak etkilenmiştir. Siyasetin temel alanlarına ve karar alma mekanizmalarına gençlerin ulaşamaması ve kırsal kesimdeki gençlerin seçkin olarak kabul ettikleri siyasiler ile bir kuşak çatışmasına da ortam sağlamıştır (Samaranayake, 1997:107).

Samaranayake, Sri Lanka için siyasal şiddetin nedenlerini ikiye ayırmaktadır. Bunlar; ön koşullar/uzun dönem faktörler ile ayırıcı/ kısa dönem faktörlerdir. Kısa dönem faktörler siyasal şiddetin savaşımasına katkıda bulunurken, uzun

---

⁴ "Sri Lanka'da Bandaranaike hükümetine karşı yapılmış ve başarısızlıkla sonuçlanmış bir silahlı ayaklanma olmuştur. Bu ayaklanmaya yaklaşık 15000 gencin katıldığı ifade edilmektedir. Ekonomik ve sosyal olarak geri kaldığı iddiasındaki ve yabancılaşmış nüfusu kazanmak ve uzun sürmesi muhtemel ayaklanmaların önünü almak için liderler hariç genel af ilan edilmiştir." Bkz., (Bandaranaike, 2005).

⁵ "Ayaklanma, JVP (üyelerinin özellikle çoğunluğu Sinhala olması dikkat çekicidir, alt-orta ekonomik sınıfta, küçük dereceli kamu çalışanları, balıkçılık ve kırsal iş sahaları ağırlıktadır, 1971 ayaklanmasındaki kişilerin yüzde 92,8'i 16-32 yaş aralığındadır) ve (Komünist Parti) CP gibi partilerin yasaklanması ve binlerce Tamil'in ölmesiyle sonuçlanmıştır." Bkz. (Samaranayake, 1997:101-110).

⁶ "1987-89 yılları arasındaki ayaklanmalar; Hareket 1971'deki başarısızlık, Hindistan Barışı Koruma Gücünü ve Sinhala toplumunun milliyetçi ayaklanmasını gerekçe olarak kullanmıştır. 7000'e yakın JVP'ye bağlı genç tutuklanmıştır. 1971 ve 1987 yılındaki ayaklanmalarda hükümetin orantısız güç kullandığı ifade edilmektedir." Bkz., (Karunaratne, 2011).

dönem sosyo-ekonomik ve siyasal faktörler organizasyonların alt yapılarının gelişmesinde ve kökenine katkıda bulunur (Samaranayake, 1997:112). Farkındalığın yaratılmasının yollarından biri olarak devlet hem fiziki hem kültürel olarak eylemler içinde bulunmuştur ki Sri Lanka da bu noktada tercihini şiddetten yana kullanmıştır. Şiddetin şiddetle karşılanması durumu net şekilde ortaya çıkmış, toplumlar arasında düşük yoğunluklu çatışmalar yaşanmıştır.

3.2. LTTE Örgütünün Yapısı ve Süreçleri

Gürses'e göre (2007: 108) etnik örgütlenmeler doğrudan ya da dolaylı olarak var olan kaynaklar ve benzeri yapılan rekabetle ilişkilidirler ve bunlar merkezi ülkelerin çıkarlarını doğrudan etkileyebilecek düzeyde güçlü bir hareket yaratabilir veya tam tersi bir süreçle, tasfiyeyle karşılaşabilir. Guibernau'a göre (1997:170) siyasallaşan etnikler, asimilasyonu reddederler ve kültürel mücadele ile yetinmezler çünkü silahlı mücadele siyasal özerklik kazanmanın tek yolu, tek alternatifi olarak değerlendirilir. Bu mücadele ile siyasal şiddetin temelini oluşturan içerikler netleştirilmektedir. Burada nihai amaç, uluslararası alanda tanınırlığı ve meşruiyet ihtimalini artırmaktır. LTTE örgütünün yapısı da bu bakış açısı ile değerlendirilmelidir.

1976-1983 yılları arasındaki süreçte kurulan LTTE başlangıçta bir şemsiye örgüt olarak bünyesinde 35⁷ten fazla gerilla örgüt barındırmıştır (Samaranayake,1997:108). LTTE örgütünün lideri V. Prabhakaran'dır⁸. 1970'lerde milliyetçi yapıların filizlenmesi ile birlikte birçok Tamil örgütü kurulmuştur (Silva, 1997: 981-982). LTTE etnik-milliyetçi bir örgüt iken,

⁷ Bunlar arasında öne çıkan örgütler şunlardır: LTTE, Tamil Eelam Kurtuluş Örgütü (TELO), Tamil Eelam Halk Kurtuluş Örgütü (PLOTE), Eelam Halkın Devrimci Kurtuluş Cephesi (EPRLF) ve Öğrenci Eelam Devrimci Örgütü (EROS).

⁸ Prabhakaran Örgütün çekirdek ideolojisinin sosyalizm olduğunu ve Tamil Elam devletinin kurulması bağımsız Tamil Elam hükümetinin tek parti ile yönetilmesinin tek seçenек olduğu ve çok partili yönetimin tercih edilmeyeceğini ifade etmiştir. Marksist-Leninist ideolojinin gevşek bir uygulamasıdır." Bkz., (Samaranayake, 1997: 105-112).

Marksizm'in çeşitli yorumlarının güçlü niteliklerini sunmasına rağmen teori odaklı olmaktan ziyade eylem odaklı bir örgüt halini almıştır (Samaranayake, 1997:114). 2002-2005 yılları arasında bir değişim evresine giren LTTE, stratejisini değiştirdiğini ve ayrı bir devlet yerine bölgesel özerkliği savunmaya başladığını duyurmuştur. Örgüt bu dönemde uluslararası ortamda terörizme karşı oluşan havanın da etkisiyle elindeki muhafaza etme düşüncesine girmiş, eylemleri ve nitelikleri ise örgütün yaşam süresinin uzamasına ve uluslararası alanda daha fazla duyulmasına neden olmuştur (Demir, 2015: 152-157).

Tamil kaplanları olarak da isimlendirilen LTTE'nin operasyonel eylemlerinin nitelikleri genel itibariyle intihar bombalamaları, Sinhala mallarına saldırı, çatışma, suikastlar, hırsızlıklar, binaları yok etme, kundaklama, denizde korsan saldırılar, uyuşturucu kaçakçılığı, Tamil gençlerini askere alma, ideolojik eğitimler verme ve Sri Lanka şehirlerini işgal etme şeklindedir. Örgütün siyasal motivasyonu Tamil anavatanının bağımsızlığı olsa da, finansal gelir yaratmak için çek, kredi kartı ve banka dolandırıcılığı gibi suç teşkil eden eylemler için ayrıca bir ekonomik ağ da oluşturulmuştur (Bakker, Raab ve Milward, 2012:41-54). LTTE'nin siyasal ve uluslararası etkinliği (Richard, 2014: 38-58) ve uluslararası yardım kanallarının varlığı (Silva, 1997: 978-979) sorunun çok taraflı bir meseleye doğru evrilmesini kolaylaştırmış, aynı zamanda çıkarların bitişikliğinin de anlaşılmasına yardım etmiştir.

Örgütün siyasal gücü, şiddeti öncelikli tercih olarak ortaya çıkarmaktadır. Sinhala dilinin tek dil olması durumunun radikal bir öfke ile karşılandığı görülmektedir. 1980'lerde örgüt üyelerinin çoğu Sri Lankalı Tamillerden oluşmasına rağmen örgüt, ülkenin güney ve doğu kesimlerinde yaşayan Müslüman Tamillerin desteğini almak istemiştir. Örgütün çoğunluğu Hindu olmasına rağmen ayrıca örgütün bünyesinde önemli sayıda Hristiyan Tamiller de bulunmaktadır (Samaranayake, 1997:111). Bu durum örgütün dini bağlılıktan

yola çıkmadığını, etnik biricikliğin peşinde olduğunu ve bunun sağlanmasını destekleyecek bir tavır takınıldığının anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır.

Samaranayake'ye göre (1999: 114-117) örgüt 3 aşamada değişim göstermiş bu durum eylemlerine de yansımıştır. Birinci aşama; 1970'lerin ortasından 1987'ye kadar muhbirlere, polis yöneticilere ve Tamil politikacılara suikastlar düzenlenmesi, ikinci aşama; Hint Barışı Koruma Gücü'nün Tamil toplulukların ağırlıklı yaşam alanları olan kuzey ve doğu bölgelerinde 100 binden fazla Hint askerinin bölgeyi silahsızlandırmak için yerleştirilmesi [...] ile LTTE'nin, Hint Barışı Koruma Gücü için bir anlaşma ile teslim olmasıdır. Hint Barış Gücü'nün müdahalesi Hindistan'da 1155 ölü 2987 yararlı ile sonuçlanmış, müdahalenin LTTE'ye maliyeti ise 1440 ölü ile örgüt üyelerinin adanın iç kesimlerindeki ormanlara kaçması olmuştur. Ancak, anlaşmanın imzalanmasından sonraki iki ay içinde, LTTE anlaşmaya uymayı reddetmiş ve kuzey ve doğu illerinin sınırları içinde yaşayan Sinhala sivillerine silahlı saldırılarda bulunmuştur (Samaranayake, 1997:115-117). Üçüncü aşama ise Nisan 1989'da LTTE'nin iç savaşı 'Elam Savaşı' boyutuna taşıyarak çatışmanın yaygınlaştırılması amacına uygun olacak şekilde davranmasıdır. Ateşkes gereğince LTTE'nin siyasi organı olan People's Front of Liberation Tigers (PELT) bölgesel konsey seçimlerine katılmıştır. Siyasi ve askeri kanadın rolleri ile ilgili ve seçimin koşullarını belirlemek için hükümet ile müzakere etmişlerdir. EPRLF kuzey-doğu konseyini yönetmesi ve 1978 Anayasasında yapılan değişikliklerin (üniter devlet yapısı ve Budizm ile ilgili düzenlemeler) iptali istenmektedir (Sri Lanka's Laws, 8 August, 1983). 1992 yılında 2. Elam Savaşı ilan edilmiş ve kayıplar iki taraftan da yüksek rakamlara ulaşmıştır.

Örgüt 1993 yılının ortalarına kadar özellikle siyasilere yönelik intihar saldırılarına girişmiş, Aralık 1994'te LTTE ile Halkın İttifakı hükümeti yeniden ateşkes aşamasına gelmiş ve barış için program müzakerelerine katılmıştır ancak bu

noktada Nisan 1995'te iki donanma gemisi patlatılmış ve 3. Elam Savaşı aşamasına geçilmiştir. Bu savaşta net bir galibiyetten bahsetmek mümkün değildir (Samaranayake, 1997:115-117). Diğer sivil hedeflerin kaybı dışında örgütün siyasi figürlere toplamda kayıtlı 105 suikast düzenlediği ifade edilmektedir (Humanitarian Operation Factual Analysis, 2011: 10).

4. TAMİL ETNİK SORUNUNUN ULUSLARARASI BOYUTU VE ÇÖZÜMÜ

Bölgesel nitelikli görüldükleri halde sorunlar bazen, tarafların eylemleri ve çözümüne ilişkin çabalar sonucunda uluslararası bir boyut kazanabilmektedir.

4.1 Tamil Sorununun Uluslararasılaşması

Sorunların uluslararası boyut kazanması için önemli unsurlardan biri self-determinasyon ilkesinin işlerlik kazanması ve meşru bir talep olarak öne sürülmesidir. Ancak self determinasyon kavramının kullanılması ikircikli bir sonuç ortaya çıkarmaktadır. Kurubaş'ın vurguladığı gibi, self determinasyon ilkesinin kazanıldığı durumlarda, bağımsızlık kazanan devletler uluslararası sistemde hemen kabul gören bir durum olurken, self-determinasyonu gerçekleştirememiş ve bunu gerçekleştirmek için bir dizi silahlı mücadele vermiş olanların terörist grup olarak görülmesi (Kurubaş, 2004: 149), kavramın doğasının karmaşıklığını göstermektedir. Bu anlamda devletler üstü yapılar ve onların uygulamaları da, farklılık içermeleri anlamında dikkat çekmektedir. Örneğin BM, bir yandan her fırsatta terörizmi mahkûm etmekte, diğer yandan milli bağımsızlık savaşlarına destek vermektedir. (Öktem, 2004:146) BM antlaşmasının ½.⁹ md. ve 55.¹⁰ md.'de self-determinasyon hakkına yönelik düzenlemeler vardır.

---

⁹ BM Antlaşması Md. 1/2: "Uluslararasıında halkların hak eşitliği ve kendi geleceğini kendilerinin belirlemesi ilkesine saygı üzerine kurulmuş dostça ilişkiler geliştirmek ve

Tamil siyasal elitleri 1970'lerin ortalarında self determinasyon ideallerine odaklanmışlar ancak sonrasında otonomi, özerklik, yetki devri gibi söylemler üretmişlerdir. Bu noktada Tamil siyasal hareketi ile LTTE hareketi söylem olarak birbirinden ayrılmaktadır. Örgüt ilk kurulduğu andan itibaren self determinasyon hakkını elde etme ve bağımsız sosyalist Tamil Elam Devleti kurma amacını içermektedir. Buna örnek olarak, 7 Ocak 2001'de Pongu Tamil Deklarasyonu yayınlanmıştır. Deklarasyonda, ulusal bir bölge olarak Tamil tarihsel anavatanı, self determinasyon hakkı olarak adlandırılan Tamillerin büyük arzusu tanınmalıdır (Brun, 2008:412) ifadesi örnek verilebilir. Ayrıca bölgesel mahkemelerin kurulması da de facto bir uygulamanın varlığını açıklar niteliktedir.

Bölgesel nitelikli görünen sorunların uluslararası boyut kazanmasında önemli olan unsurlar arasında diaspora ve mülteci sorunu da yer almaktadır. Etnik grupların iki belirgin türünden söz etmek mümkündür; bunlar ülke içi toplum ve diaspora topluluklarıdır (Taras ve Ganguly, 2010: 1). Tamil diasporası Tamillerin "tarihsel anavatanlarına" dönüşlerini sağlamak ve bağımsızlıklarını kazanmak için önemli bir rol oynamış (Fair, 2005: 125-126) ve özellikle İngiltere merkezli bir inisiyatifli oluşturma gayretleri olmuştur. Tamil diasporasının 'uzun mesafeli milliyetçilik' projesi bir politik proje olarak tanımlanmış, özellikle Sri Lanka dışı mülteciler konusunu merkeze koyarak söylem üretmiştir (Jones, 2014: 2547-2563). LTTE'nin en güçlü uluslararası ağı Londra'daki mülteci Tamiller, Malezya, Singapur ve Avrupa üzerinde kurulmuştur (Samaranayake, 1997: 109).

---

dünya barışını güçlendirmek için diğer uygun önlemleri almak." Bkz., Birleşmiş Milletler Antlaşması.

¹⁰ BM Antlaşması Md. 55: "Uluslararası halkların hak eşitliği ve kendi yazgılarını kendilerinin belirlemesi ilkesine saygı üzerine kurulmuş barışçı ve dostça ilişkiler sağlanması için gerekli istikrar ve refah koşullarını yaratmak" Bkz., Birleşmiş Milletler Antlaşması.

Silahlı mücadelede iki tür savaş mevcuttur. Bunlar; 'hedef savaş' ve 'topyekün savaşlar'dır. Topyekün savaşta en önemli şey belirli toprak parçaları üzerinde kontrol oluşturmaktır. Bölgenin bütünüün üzerindeki kontrolü güvence altına almak için milisler sivilleri diğer gruplardan ayrılmaya ve evleri ile mülklerini terk etmeye zorlarlar. 'Topyekün Savaşlar' çoğunlukla büyük sayılarda mültecinin ortaya çıkmasına neden olurlar çünkü bu savaşlar sivil nüfusa yönelik sistematik saldırılara dayanmaktadır (Guibernau, 1997:171). Bu noktada Sri Lanka'da gerçekleşen mülteci sorunu ve bölgesel yansımaları olan bu ilişki Tamil sorununun çetrefilli hale getirilmesinde önemli bir ayrılma olmaktadır. Sadece 1983 yılında Sri Lanka'dan Hindistan'ın Tamil Nadu eyaletine 100 binden fazla Tamil mülteci yerleşmiştir ve Hindistan bu mültecileri kabul etmiştir (Cooper ve Berdal, 1993: 186). Soruna yaklaşımın değişim niteliklerinden biri bu mülteci sorunu olmuştur.

Sri Lanka'daki etnik çatışmanın uluslararası bir sorun haline gelmesinin önemli nedenlerinden biri de, soruna dahil olan ya da olmak zorunda kalan bölgesel ve küresel aktörlerdir. Küreselleşme ve teknolojik ilerlemelerin hat safhada olduğu günümüzde örgütlerin, devlet desteği olmadan varlıklarını sürdürmeleri çok zor görünmektedir. Siyasi veya lojistik ölçüdeki destekten ziyade asıl sorun devletlerin bu tip oluşumların faaliyetlerine göz yumma sıklıklarındır ki, bu tavır örgütlerin yaşam sürelerini belirlemektedir. Hindistan'ın Sri Lanka'da siyasallaşma sürecinde olan Tamillerle aynı etnik gruptan olan bir nüfusa sahip olması, bir yandan bu gruba verilecek destek üzerinden iç politikada oy toplanması amacına hizmet etmekte, diğer yandan ise kendi içindeki ayrılıkçı taleplere örnek teşkil edebileceği kaygısına neden olmaktadır (Küçüksolak, 2013:161). Burada iki ayrı dürtüden bahsederek konuya açıklık getirmek mümkündür ki bunlar duygusal ve araçsal dürtülerdir. Duygusal dürtüler genellikle, ayrılıkçılarla yasal gerekçe, insani önem ve etnik, dini ve ideolojik yakınlık içerir. Duygusal dürtülerle kıyaslandığında araçsal dürtüler kişisel

çıkarların hesaplamalarına dayanmaktadır. Hindistan'ın Sri Lankalı Tamillere taraflı destek sağlama kararının önce duygusal sonrasında ise araçsal dürtülerle tahrik edildiğini söylemek mümkündür (Ganguly, 1997: 6- 14).

Tamil etnik grubuna yönelik hassasiyetlerin Tamil Nadu eyalet politikaları üzerinden dış politika tercihlerinde gösterdiği etki, sınırlar ötesinde varlık gösteren etnik bağların ülkelerin dış politika davranışlarını etkileyen bir değişken arz ettiği argümanını desteklemektedir (Küçüksolak, 2013:178). Hindistan'ın adadaki etnik çatışmaya ilgisi 1970'lerin sonunda net şekilde başlamıştır ve nedenleri bu ilgiyi açıklayacak niteliktedir: 1977 seçimlerinde batı yanlısı ve Hindistan karşıtı Jayewardene'nin Başbakan olması, Amerika'nın stratejik Trincomalee Körfezine ilgisinin artmasıdır (Taras ve Ganguly, 2010: 184-185). Buna ek olarak, Hindistan'ın Bölgesel Güvenlik Doktrini de bölgesel istikrarın sağlanması noktasında bu çözüm kararlarının alınmasında etkili olmuştur. Hindistan'ın Sri Lanka'nın yaşadığı iç soruna bölgesel güç mücadelesi çerçevesinde müdahil olması ise, bir taraftan Sri Lanka'nın örgütle mücadelesinde sınırlanmasına ve bir iç sorunun uluslararasılaşarak çok daha uzun süren çetrefilli bir hâl almasına sebebiyet vermiştir (Küçüksolak, 2013: 190).

4.2 Sorunun Çözümüne İlişkin Çabalar

Çözüm için öncelikle bölgesel düzeyde arabuluculuk denemeleri gerçekleştirilmiştir. Sri Lanka'nın jeopolitik konumunun ve Tamil nüfusunun sebep olduğu koşullar neticesinde Hindistan sorunun çözümüne ilişkin politikalar geliştirmiştir (Çınar, 2013: 327-328). 1983 yılında Hindistan başbakanı Indira Gandhi, Tamil liderleri ve Sinhala tarafının parti temsilcileri etnik çatışmanın çözümü için bir araya gelmeyi kabul ettiğini ve arabuluculuk görevi için kişisel elçisi olarak G. Parthasarathy'yı görevlendirdiğini ilan etmiştir. Bu arabulucuk çabaları Parthasarathy Formülü olarak anılmaktadır. Bu süreçte

LTTE'nin şiddet eylemleri gerçekleşmiş olmasına rağmen müzakere iradesi devam etmiştir. Hindistan'ın da Tamillere yönelik dış politikası Indira Gandhi'nin LTTE tarafından öldürülmesi ve yerine değişmiş Rajiv Gandhi'nin geçmesiyle değişmeye başlamış ve Sri Lanka-Hindistan arasında yeniden güven tahsisine yol açmıştır (Çınar, 2013: 328). Hindistan 1980'ler boyunca Tamil ile Sinhala arasında bir dizi arabuluculuk toplantıları 1987'de doruğa ulaşmıştır ve Hint-Sri Lanka Uzlaşması ile son bulmuştur. Sonrasında, Hint Barış Gücü Tamil ayrılıkçıları silahsızlandırmak ve Hint-Sri Lanka Anlaşmasının uygulamasını izlemek için Sri Lanka'da resmen göreve başlamıştır (Ganguly, 1997:18). Hindistan barış gücü, barışı koruma çatışma çözümü ile adada ateşkesin sağlanması için adaya asker çıkarmasıdır (Cooper ve Berdal, 1993: 187).

Hindistan'ın Sri Lankalı Tamillere destek vermesi ve 1987 yılında Hint-Sri Lanka Uzlaşması kendi politik-güvenlik gündeminde tanıtması, Sinhala taraftarlarının pozisyonlarını sertleştirmesiyle sonuçlanmıştır, böylece Sri Lanka hükümeti çatışmayı "askeri çözüme" doğru yöneltmiştir. Sri Lanka Hükümeti, Hint-Sri Lanka barış anlaşmasını onurlandırmak ve Tamillere anlaşma altında temin edilmiş siyasal-ekonomik ve sosyo-kültürel özerklik sağlamak konusunda başından beri isteksiz davranmıştır (Ganguly, 1997:18).

1991 yılında Rajiv Gandhi'nin de LTTE tarafından öldürülmesiyle Hindistan arabuluculuktan çekilmiş ve sonrasında Sri Lanka'da şiddet olaylarında artış meydana gelmiştir (Çınar, 2013: 328). 2002'ye kadar iç çatışmaların ve gerginliğin devam ettiği Sri Lanka'da Norveç'in arabulucu olarak sorumluluk aldığı görülmektedir. Norveç taraflara barış antlaşması imzalatmıştır. Bu arada ittifakla başa gelen hükümetin başbakanı Ranil Wickremesinghe etkin bir figür olmuşsa da önceki süreçlere benzer nedenler ile girişim başarısız olmuştur (Ganguly 1997: 18). 2006'da yeniden çözüm süreci başlamış ve Norveç'in arabulucuk rolü devam etmiştir. Norveç iletişimin koordinasyonu görevini

yürütmüş, Avrupa Birliği, ABD ve Japonya'nın da içerisinde bulunduğu görev gücüyle adanın kuzey ve doğusunda ekonomik kalkınmaya fon sağlamıştır. Yeni seçimler ve hükümet olsa da müzakereler devam etmiştir. LTTE self-determinasyon talebinde ısrar ederek Ekim 2006 'da ileri barış görüşmelerine katılmayı reddetmiştir. LTTE tarafından süreçte sistematik olarak ve defalarca ateşkes ihlal edilmesi söz konusu olmuştur (Humanitarian Operation Factual Analysis, 2011: 35-37).

Tüm barış görüşmelerinin sonuçsuz kalması süreci ve tarafları radikalleştirmiş ve bu yaklaşımla kararlar alınmaya başlanmıştır. Tabi konjonktür de özellikle mevcut barış görüşmeleri esnasında şiddet eylemlerinin sistematik olarak kullanılması ve artması, taleplerin temsilcisi konumuna yerleşen LTTE'yi marjinalleştirmiştir. LTTE de süreci hükümetin ve batılı büyük ülkelerin sabote ettiğini ifade etmiştir. Buna rağmen Tamil milliyetçiliği Tamil dilinin ulusal dil olmasını sağlamış ve idari bölgelerin statüsü konusunda aşama kaydetmiştir (Parliamentary Secretariat, 2015:10). Süreç, 2009 yılında Sri Lanka hükümetinin şiddet yolunu tercih ederek LTTE örgütünü etkisiz hale getirmesiyle sonuçlanmıştır. Çınar'ın (2014:31-50) da belirttiği gibi Sri Lanka'nın kendine özgü özelliklerinden dolayı müzakereler/çözüm süreçleri sorunun çözümü için etkili olamamış ve literatüre de Sri Lanka modeli olarak geçen siyasal şiddet unsuru tercih edilmiştir.

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Tamiller ve Sinhalalar, birbirinden farklı değerlere sahip oldukları halde aynı adada yaşamaktadır. Tarihin akışı ve koşulları itibarıyla önce Tamiller etkin iken, adanın bağımsızlığı ile birlikte Sinhalaların etkin olma süreci başlamıştır. İki etninin tarihsel ajandalarında biriktirdikleri taraflı/tarafsız bilgiler, sömürge döneminin farklılıklarını öne çıkaran mirası ve bağımsızlık sonrası dönemde yaşanan milliyetçilik çağı çatışmayı kaçınılmaz kılmıştır. Çatışma koşullarının

ortaya çıkmasında milliyetçilik unsurlarının önemli yeri bulunmaktadır. Tamiller de, Sinhalalar da kendi kimliklerini ön plana çıkararak ve adada öncelikli haklara sahip oldukları iddiasını temellendiren bir tarihleri olduğunu iddia etmişlerdir. Aitlik ve sahiplik tartışması, nüfus olarak çoğunluğu elinde bulunduran Sinhalaların, bağımsızlık sonrası ulus devlet olma aşamalarında Tamillerin dil, din ve sosyal haklar konusunda dışlanmış hissetmelerine sebep olacak politikalar geliştirmesiyle siyasal şiddet boyutuna taşınmıştır. Burada hem Sinhalaların hem de Tamillerin milliyetçiliği araçsallaştırdıkları ve sonrasında siyasal şiddete başvurdukları görülmektedir. Fakat sorunun Tamil sorunu olarak adlandırılması, Tamillerin azınlık olmaları ve kendilerine ait bir bölge kurmak konusunda hak iddia etmesiyle alakalıdır.

Bağımsızlık taleplerindeki fazla ısrar ve taraflardan sadece LTTE'nin tek muhatap haline gelmesi şiddet ve askeri tercih tekelinin kırılmasına engel olmuştur. Siyaset kanadının hatta diğer örgütlerin LTTE tarafından kasıtlı eylemler ile saf dışı bırakılması süreci kısırlaştırmıştır. Bölgesel ve küresel çaplı çözüm çabaları, Tamillerin ısrarlı ve şiddet eylemleri, aynı zamanda Sinhalaların isteksizliği neticesinde sonuçsuz kalmıştır. Çatışmalar, Sri Lanka hükümetinin sivillerin de zarar görmesi pahasına LTTE örgütünün liderlerinin öldürülmesi sonucunda yok olmasıyla son bulmuştur.

Tamil milliyetçiliği silahlı örgüt boyutunu kaybetmiş olsa da özellikle diaspora faaliyetlerine devam etmektedir. Elde edilen kazanımlar da bu kanat ile gerçekleştirilmiştir. Ulus ideali olduğu müddetçe tüm bu yaşananlar da bir tarihsel tematik bilgi olarak diğerlerine eklenecek ve süreç devam edecektir. Silahlı örgüt mücadelesi olmasa da diğer mücadele yöntemleri ulus idealine ulaşılan kadar devam edecektir.

Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır. Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek alınmamıştır. Araştırmanın için etik kurul kararına ihtiyaç yoktur.

KAYNAKÇA

- Aktürk, Ş. (2006). "Etnik Kategori ve Milliyetçilik: Tek-Etnili, Çok-Etnili ve Gayri-Etnili Rejimler", *Doğu Batı Dergisi*, 9(38): 43-74.
- Alexander, Y. (2004), "Terrorism in the Twenty-First Century: Threats and Responses", *DePaul Business Law Journal*, Vol:12, 1999, p. 65.'den aktaran Ahmet Hamdi Topal, "Uluslararası Hukukta Devlet Destekli Terörizme Karşı Kuvvet Kullanma", (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Anderson, B. (2015). *Hayali Cemaatler*, Çev., İskender Savaşır, İstanbul: Metis Yayınları.
- Bailey, D. P. (2007). "Rampant Lions: The Buddhist Response to Violence In Sri Lanka", *Lambda Alpha Journal*, 37: 12-24.
- Bakker, M. René; Raab Jörg; Milward, H. Brinton (2012). "A Preliminary Theory of Dark Network Resilience", *Journal of Policy Analysis and Management*, 31(1) : 33–62.
- Bandaranaike R. D. (8 May 2005). "Insurgency April 1971", *Sunday Observer*. <http://archives.sundayobserver.lk/2005/05/08/fea01.html> Erişim Tarihi: 05.04.2022.
- Birleşmiş Milletler Antlaşması, <https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2212020141836bm_01.pdf> , (Erişim Tarihi: 04.04.2022)

- Brun, C. (2008). "Birds Of Freedom, Young People, the LTTE, and Representations of Gender, Nationalism, and Governance in Northern Sri Lanka", *Critical Asian Studies*, 40(3): 399–422.
- Calhoun, C. (2007). *Milliyetçilik*, Çev., Bilgen Sütçüoğlu, 2. Baskı, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Coperahewa, S. (2009). "The language planning situation in Sri Lanka", *Current Issues in Language Planning*, 10 (1): 69–150.
- Cooper, R., Berdal, M. (1993). "Outside Intervention in Ethnic Conflict", *Ethnic Conflict and International Security*, (Der.) Micheal E. Brown, New Jersey: Princeton University Press.
- Çınar, Y. (2013). "Srilanka Modeli: Kaplanlar Gitti, Tamil Sorunu Kaldı Yadiğâr", *Barış Konuşmaları*, (Ed.) Nezir Akyeşilmen, Ankara:ODTÜ Yayıncılık: 317-349.
- Çınar, Y. (2014). "Barışa Giden Yolda Başarısız Müzakere Örneği: Sri Lanka Hükümeti - LTTE Görüşmeleri", *Liberal Düşünce*, 19(75): 31-50.
- Delannoi, G. (1998). "Milliyetçilik ve ideolojik kataliz", *Uluslar ve Milliyetçilikler*, (Der.) Jean Leca, Çev., Siren İdemen, İstanbul: Metis Yayınları. 31-39.
- Demir, C. (2015). Terörizmle Mücadelede Örgütsel Yaşam Evreleri Yaklaşımı. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 11 (22) , 131-167.
- Devotta, N. (2005). "From ethnic outbidding to ethnic conflict: the institutional bases for Sri Lanka's separatist war", *Nations and Nationalism*, 11(1): 141–159.
- Erbaş, H. (2008). "Küreselleşme ve Ulus-Devletin 'Aşınımı' Sürecinde Toplumsal Eşitlik/Adalet", *Doğu Batı Dergisi*, 13: 222.
- Eriksen, T. H. (2004). *Etnisite ve Milliyetçilik*, Çev., Ekin Uşaklı, İstanbul: Avesta Yayınları.

- Fair, C. C. (2005). "Diaspora Involvement In Insurgencies: Insights From The Khalistan And Tamil Eelam Movements", *Nationalism And Ethnic Politics*, 11 (1): 125-156.
- Grant P. (2009). *Buddhism and ethnic conflict in Sri Lanka*, New York: State University of New York Press.
- Ganguly, R. (1997). "The Consequences Of Partisan İntervention İn Secessionist Wars: Lessons From South Asia", *Contemporary South Asia*, 6 (1): 5-26.
- Gellner, E. (1992). *Uluslar ve Ulusçuluk*, Çev., Büşra Ersanlı Behar, Günay Gökse Özdoğan, İstanbul: İnsan Yayınları.
- Guibernau, M. (1997). *Milliyetçilikler: 20. Yüzyılda Ulusal Devletler ve Milliyetçilikler*, Çev., Neşe Nur Domaniç, İstanbul: Sarmal Yayınları.
- Gürses, E. (2007). *Uluslararası Sistem Kısacında Etnik Terör*, İstanbul: Profil Yayınları.
- Hellmann-Rajanayagam D. (1990), "The politics of the Tamil past", *Sri Lanka History and the Roots of Conflict*, (Der.) Spencer Jonathan, , London and Newyork: Routledge. 107-125.
- Hensman, R. (September 2015). "Post-war Sri Lanka: exploring the path not taken", *Dialectical Anthropology* , 39(3): 273-293.
- Hippler, J. (2007). "Şiddetli Anlaşmazlıklar, Anlaşmazlıklardan Kaçınma ve Ulus İnşası: Terminoloji ve Politik Konseptler", *Ulus İnşası*, (Der.) Jochen Hippler, Çev., Algan Sezgintüredi, Burhan Şayli, İstanbul: Versus Kitap. 7-19.
- Hobsbawm, E. J. (1995). *1870'den Günümüze Milletler ve Milliyetçilik: Program, Mit, Gerçeklik*. Çev., Osman Akınhay, 2. Basım, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Hoffman, B. (2006). *Inside Terrorism*, New York: Columbia University Pres.
- Horkheimer, M. (2010). *Akil Tutulması*, Çev., Orhan Koçak, 8. Baskı, İstanbul: Metis Yayınları.

- Humanitarian Operation Factual Analysis (July 2011).Ministry of Defence Democratic Socialist Republic of Sri Lanka. July 2006- May 2009.
- Hutchinson, J. (2008), "Milliyetçilik, Globalleşme ve medeniyetler Çatışması", 21. yüzyılda Milliyetçilik, (Der.) Umut Özkırımlı, Çev., Yetkin Başkavak, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. 77-100.
- International Crisis Group [ICG], (28 November 2006). Sri Lanka: The Failure of the Peace Process, Asia Report, No: 124.
- Jones, D. (2014). "Diaspora identification and long-distance nationalism among Tamil migrants of diverse state origins in the UK", Ethnic and Racial Studies, 37(14): 2547-2563.
- Küçükşolak, Ö. K. (2013). "Hindistan'ın Sri Lanka'daki Tamil Etnik Grubunun Siyasallaşması Sürecine Yönelik Yaklaşımının Bölgesel Güç Rolü Kapsamında İncelenmesi". Güvenlik Stratejileri, 9(17): 157-200.
- Karunaratne G. (15 June 2011), "How the JVP ruined rural Sri Lanka", The Island.
- Kurubaş, E (2004). "Kuzey Irak'ta Olası Bir Ayrılmanın Meşruluğu ve Self-Determinasyon Sorunu", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 59(39):147-179.
- Kurubaş, E. (2008). "Etnik Grup Devlet İlişkilerinin Sorunsallaşması ve Aktör Tutumlarındaki Açmazlar: Türkiye'deki Kürt Sorunu Örneği", Liberal Düşünce Dergisi, İlbahar:19-53.
- Kurubaş, E. (2008a). "Etnik Sorunlar: Ulus-Devlet ve Etnik Grupların Arasındaki Varoluşsal İlişki". Doğu Batı Dergisi, 11(44):12-41.
- Leca, J. (1998). "Neden Söz Ediyoruz?", Uluslar ve Milliyetçilikler, (Der.) Jean Leca, Çev., Siren İdemen, İstanbul: Metis Yayınları. 11-19.
- Long, D. E. (2002). "Terörist Davranışı Anlamak", Silinen Yüzler Karşısında Terör, (Der.) Cemal Güzel, Ankara: Ayraç Yayınları.

- Nithyanandam, V (2000). "Ethnic politics and Third World development: Some lessons from Sri Lanka's experience", *Third World Quarterly*, 21 (2) :283-311.
- Öktem, E. (2004). "Uluslararası Hukukta Terörizm, Tanım Sorunu ve Milli Bağımsızlık Hareketleri". *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 3(5): 133-147.
- Özkırımlı, U. (2015). *Milliyetçilik Kuramları*, 5. Basım, İstanbul: Doğu-batı Yayınları.
- Parliament Secretariat (2015). *The Constitution of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka, Revised Edition*. http://www.lawlanka.com/lal/constitution_2015.jsp, Erişim Tarihi: 11.04.2022.
- Perera, S. (2001). "The Ethnic Conflict In Sri Lanka: A Historical And Sociopolitical Outline", World Bank Document.
- Roger, A. (2008). *Milliyetçilik Kuramları, Çev.,Aziz Ufuk Kılıç*, İstanbul: Versus Yayınları.
- Ryan, S. (1995). *Ethnic Conflict and International Relations*, 2. Edt, Darmouth.
- Salman, S. (2021). "Terörizm: Kavramsal Bir Çerçeve". *Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 5 (1), 35-58.
- Samaranayake, G. (1997). "Political violence in Sri Lanka: A diagnostic approach", *Terrorism and Political Violence*, 9:2, 99-119.
- Samaranayake, G. (1999). "Patterns of political violence and responses of the government in Sri Lanka, 1971–1996", *Terrorism and Political Violence*, 11(1): 110-122.
- Sarkaya Güler, T., Emiroğlu, H. & Bayram, M. (2019). *Yugoslavya'nın Dağılma Sürecinin Araçsal Bir Yaklaşımla Analizi*. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(4), 1278-1293.

- Silva, L. de P. (1997). "Sri Lanka, Futures Beyond Conflict", *Futures*, 29(10): 971-983.
- Somersan, S. (2004). *Sosyal Bilimlerde Etnisite ve Irk*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Sri Lanka's Laws (8 August, 1983), "Sixth Amendment to Sri Lanka Constitution Certified".
<https://tamilnation.org/srilankalaws/83sixthamendment.htm> , Erişim tarihi:11.04.2022.
- Stokke, K. (1998). "Sinhalese and Tamil nationalism as post-colonial political projects from 'above', 1948-1983", *Political Geography*, 17 (I): 83-113.
- Taras, R.C.; Ganguly, R. (2010). *Understanding Ethnic Conflict*, 4. Edt., Longman.
- Vatheespara, R. (2006). "Beyond 'Benign' and 'Fascist' Nationalisms: Interrogating the Historiography of Sri Lankan Tamil Nationalism", *South Asia: Journal of South Asian Studies*, 29(3): 435-458.
- Yalçın, Emrullah (2016). "Terör ve Terörizmle Mücadelede Bir İç Savaşın Analizi: Sri Lanka Ve Tamil Kaplanları Örneği", *Toros Üniversitesi İİSBF SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ*, 3 (5): 143-183.
- Yalçiner, R. (2014). "Etnisite ve Milliyetçilik: Eleştirel Bir Değerlendirme", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 69(1): 189 – 215.
- Yıldırım, E. (2015). "Modernitenin Eleştirisi ve Milliyetçi Söylem" Bağlamında Milliyetçiliğe Yeniden Bakmak", *Amme İdaresi Dergisi*, 48 (1): 1-33.

EXTENDED ABSTRACT

The subject of the study is the development of policies to increase the effectiveness of the Sinhala ethnicity after the island's independence against the Tamils who were active in today's Sri Lanka during the period when India was under the British colony (Yalçın, 2016: 146-155) and the problems consisting of ethnic differences were reflected in the violent movements. how it transforms. The aim of the study is to reveal how violence is used in the context of politicization and instrumentalization with the Tamil example. The study argues that political violence emerged after the instrumentalization of nationalism in Sri Lanka. Instrumentalist approach; He claims that ethnicity is a structure built by sociological conditions and that it is a tool used by political elites who want to achieve certain political goals to mobilize individuals (Kurubaş, 2008a: 14). It should be noted that instrumentalists evaluate ethnicity as a social category that the elite of the society directs for their own purposes, that is created, changed or changed and suppressed depending on the conditions (Aktürk, 2006: 26). In its current form, Tamil nationalism presents features suitable for the instrumentalist approach

Sri Lanka, which has ethnic diversity as well as its long history, has been the struggle area of the two dominant ethnicities after its independence. Tamils and Sinhals live on the same island, although they have different values. In terms of the flow and conditions of history, while the Tamils were active first, the Sinhalese's process of becoming active began with the independence of the island. The biased/neutral information accumulated in the historical agendas of the two ethnicities, the legacy of the colonial period highlighting the differences, and the age of nationalism in the post-independence period made conflict inevitable. Elements of nationalism have an important place in the emergence of conflict conditions. Both Tamils and Sinhalese claimed to have a history that emphasized their identity and grounded their claim to have priority rights on the island. The discussion of ownership and ownership has moved to the dimension of political violence, with the Sinhalese, who hold the majority in population, developing policies that will cause Tamils to feel excluded in terms of language, religion and social rights during the post-independence nation-state phase. Here, it is seen that both Sinhalese and Tamils instrumentalized nationalism and then resorted to political violence. But calling the problem as a Tamil problem is related to the fact that Tamils are a minority and have a right to establish a territory of their own.

The insistence on the demands for independence and the fact that only the LTTE was the only interlocutor of the parties prevented the monopoly of violence and military preference from being broken. The deliberate elimination of the political wing and even other organizations by the LTTE has rendered the

process sterile. Regional and global resolution efforts have been inconclusive as a result of the persistent and violent actions of the Tamils, as well as the reluctance of the Sinhalese. A series of mediation meetings between Tamil and Sinhala throughout the 1980s culminated in 1987 and culminated in the Indo-Sri Lankan Compromise. Afterwards, the Indian Peace Corps officially took office in Sri Lanka to disarm the Tamil separatists and monitor the implementation of the Indo-Sri Lanka Agreement (Ganguly, 1997:18).

With the murder of Rajiv Gandhi by the LTTE in 1991, India withdrew from mediation and afterwards, an increase in violence occurred in Sri Lanka (Çınar, 2013: 328). It is seen that Norway took responsibility as a mediator in Sri Lanka, where internal conflicts and tensions continued until 2002. However, the ceasefire was violated systematically and repeatedly by the LTTE in the process (Humanitarian Operation Factual Analysis, 2011: 35-37). The conflicts ended with the destruction of the Sri Lankan government as a result of the killing of the leaders of the LTTE organization at the expense of civilians.

Although Tamil nationalism has lost its armed organization dimension, it continues its activities especially in the diaspora. Obtained gains were also realized with this wing. As long as there is a national ideal, all these experiences will be added to the others as historical thematic information and the process will continue. Although there is no armed organization struggle, other methods of struggle will continue until the ideal of the nation is reached.